

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «**THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION**»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF
CARDINAL STEFAN WYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2020**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 10.08 – 18.09.2020) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. – Варшава, 2020. – 182 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХПІ», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

ЗМІСТ

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ	8
Бойчук О. А.....	9
ПРОЯВИ АКАДЕМІЧНОЇ НЕЧЕСНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	9
Войтович С. А.....	14
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	14
Грушанська Н. Г.	17
Дрозд П. Ю.	17
Мазур В. М.....	17
ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ І ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ НУБІП УКРАЇНИ	17
Данченко Ю. М.....	22
УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	22
Дубініна К. А.	25
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	25
Євсєєва Г. П.	32
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ДЕРЖАВНА МОВА: СПІВВІДНЕСЕНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ.....	32
Жегус О. В.....	36
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ІНДИКАТОР ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	36
Задорожна С. М.	41
Кирилюк Н. В.	41
Маник А. З.	41
ВНУТРІШНІ ДОКУМЕНТИ УСТАНОВИ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	41

Зарецька А. В.	46
МОТИВАЦІЯ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ПОРУШЕННЯ СУДЕНТАМИ	46
Зачепа Н. В.	50
Хребтова О. А.	50
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	50
Іншакова І. Є.	55
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ЗАПОРУКА НАУКОВОГО ПОСТУПУ	55
Кальян В. В.	59
СТІЙКА МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ У ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ - ПЕРШОКУРСНИКІВ ХНМУ ЯК ЗАПОРУКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	59
Канєнберг-Сандул О. К.	62
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ ПРИНЦИП ОСВІТИ .	62
Кий-Кокарева В. Г.	67
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СТУДЕНТІВ	67
Кірдан О. Л.	71
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ	71
Лук'яненко Д. М.	76
ФАКТОРИ СПРИЯННЯ ПОРУШЕННЮ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ	76
Лук'яненко Д. М.	79
Єгорова С. Ю.	79
Башмаков Д. Г.	79
ДОВІРА, ЯК ЗНАЧУЩИЙ ПРИНЦИП АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ	79
Лучко О. Р.	83
АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ У МЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	83

Магльована Г. М.....	87
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ВИДИ ПОРУШЕНЬ	87
Мандрик-Мельничук М. В.	91
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІМІДЖЕВОЇ ПОЛІТИКИ УНІВЕРСИТУТУ	91
Немова Т. В.....	95
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТЯНСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	95
Ніколенко А. Є.	100
Маслак Г. С.....	100
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. САМОПЛАГІАТ	100
Орловська О. В.	104
АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ ШКОЛИ	104
Пасечник О. В.....	108
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ.....	108
Петченко М. В.	112
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА НАУКИ	112
Плетена О. О.....	117
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА НАУКИ	117
Пономаренко Н. П.....	121
ЩЕ РАЗ ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ..	121
Реброва О. Є.....	125
Клюєва С. Д.	125
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	125

Самойленко О. А.	130
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ФОРМІ АКАДЕМІЧНОГО ПЛОГІАТУ.....	130
Сеник А. М.....	135
ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: СПАДКОЄМНІСТЬ В ОСВІТІ.....	135
Струс Х. І.	139
Дац Р. І.....	139
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАУКОВО-ОСВІТНІЙ СФЕРІ.....	139
Титов Г. І.	143
Лук'яненко Д. М.....	143
ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА УМОВ КАРАНТИНУ	143
Ткаченко С. В.	146
ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	146
Толокова Т. І.	149
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ДОСВІД ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО.....	149
Трубенко І. А.	153
ПЛАГІАТ ТА ЙОГО РІЗНОВИДИ У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ.....	153
Фафула Р. В.....	157
ПЛАГІАТ – СПОКУСА НАУКОВЦЯ.....	157
Федорова О. В.....	160
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ.....	160
Цідило І. І.	163
ДОСВІД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗВО	163

Цюлюпа С. Д.....	167
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ ЖАНРУ ДУХОВОЇ МУЗИКИ В УКРАЇНІ	167
Яременко Л. М.....	172
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ	172
Ясинок М. М.	176
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА РЕАЛЬНА ПРАКТИКА.....	176
ОПУБЛІКОВАНІ ТЕЗИ ТА ЕСЕ, А ТАКОЖ РОЗМІЩЕНІ НА ВЕБ- СТОРІНКАХ МАТЕРІАЛИ НАДАЮТЬСЯ НА ІСНУЮЧИХ УМОВАХ І В НАЯВНІЙ ФОРМІ	182

*Кий-Кокарєва В. Г.,
канд. наук з держ. упр., викладач кафедри соціальної медицини,
громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»*

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СТУДЕНТІВ

В сучасних умовах професійність викладача, дотримання ним етичних норм поведінки сприяють формуванню академічної доброчесності студента закладу вищої освіти (ЗВО). Академічна доброчесність – це нове поняття для української системи освіти в контексті його впровадження в ЗВО.

В Закон України “Про освіту” включено статтю 42 “Академічна доброчесність”, у якій сформульовано таке визначення: “Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень” [1, с. 22].

Згідно із Законом України “порушенням академічної доброчесності вважається:

– академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

– самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

– фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

– списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

– обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

– хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

– необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

– надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

– вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ’єктивного оцінювання результатів навчання” [1, с. 23].

Соціальна відповідальність майбутнього лікаря відрізняє студента медичного закладу від інших ЗВО. Він приймає клятву лікаря, яка містить моральні цінності лікарської етики [2]. Людина, яка все своє життя присвячує медицині, допомозі хворому, без сумніву повинна дотримуватись та виконувати етичні норми, в тому числі академічної доброчесності.

На погляди студентів стосовно академічної доброчесності однозначно впливає викладач. Виходячи з цього педагогічний працівник, в першу чергу, зобов'язаний володіти системою таких морально-етичних цінностей, як гуманність, справедливість, чесність, відповідальність, непідкупність.

Викладачі повинні бути академічно доброчесними і здатними формувати відповідну компетентність у студентів. В результаті навчання академічній доброчесності студенти мають набути здатність:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;

- самостійно виконувати навчальні завдання;

- коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;

- усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до цих;

- оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;

- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами, та інші [3].

Головна роль викладача в формуванні академічної доброчесності студента полягає в тому, щоб бути прикладом для нього при виконанні науково-педагогічної діяльності з дотриманням морально-етичних норм та правил академічної доброчесності. При цьому важливу роль грають сумісні зусилля педагогічного працівника і студента в заходах:

- залучення студента до активної участі у створенні або перегляді етичного кодексу ЗВО;

- постійне дотримання принципів академічної доброчесності на заняттях як викладачем, так і студентом;

- обговорення на заняттях ситуаційних випадків щодо порушення принципів академічної доброчесності;
- створення на веб-сайті ЗВО сторінки про етичний кодекс з наявністю зворотнього зв'язку між студентами та викладачами;
- використання єдиної ліцензованої програми в ЗВО для контролю виконаних робіт на антиплагіат;
- сумісне обговорення, затвердженого методичними документами, оцінювання студентів з критичним відношенням до таких проявів як списування, не-об'єктивне оцінювання.

Таким чином, реалізація принципів академічної доброчесності у закладах вищої медичної освіти дозволить підвищити якість та конкурентоспроможність майбутніх лікарів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту: Закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Етичний кодекс лікаря України від 27.09.2009р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Проект сприяння академічної доброчесності в Україні – SAIUP за підтримки Посольства США. Упорядники Є. Ніколаєв та В. Бахрушин.К.:SAIUP,2018.41с.